

Závěr č. 44

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 6. 11. 2006

**Uložení náhrady nákladů řízení podle § 79 odst. 5 správního řádu při více
účastnících řízení**

V případě, kdy v řízení vyvolaném porušením právní povinnosti bude více účastníků, správní orgán bude ukládat náhradu nákladů paušální částkou podle § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, podle toho, zda se bude jednat o řízení in rem či ad personam. Bude-li se řízení týkat věci (řízení in rem), v němž budou účastníci spoluvlastníky této věci, budou se ukládat jedny společné náklady řízení, které se poměrně rozdělí. Bude-li se však řízení týkat jednotlivých osob (řízení ad personam), resp. bude-li možné řízení vést samostatně vůči každé z těchto osob, náklady řízení se ve společném řízení budou ukládat každé z těchto osob.

Odůvodnění:

Ustanovení § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, stanoví, že povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou uloží správní orgán účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti. Vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve svém ustanovení § 6 stanoví výši paušální částky nákladů řízení a výši paušální částky nákladů řízení ve zvláště složitých případech nebo byl-li přibrán znalec. V případě, kdy v daném řízení bude více účastníků, kteří řízení vyvolali porušením své právní povinnosti, je otázkou, zda se budou ukládat náklady řízení jedny společné, které se rozdělí mezi jednotlivé účastníky řízení, nebo zda se uloží každému z účastníků řízení.

Subsidiární použití jednotlivých ustanovení občanského zákoníku řešící společná práva a závazky v rámci ukládání nákladů řízení podle správního řádu možné nebude, neboť občanský zákoník řeší soukromoprávní vztahy (na rozdíl od úpravy ve správním řádu). Z tohoto důvodu nebudou mít význam při ukládání náhrady nákladů paušální částkou ani

ustanovení § 139 odst. 1 a § 145 odst. 3 občanského zákoníku, která uvádějí, že z právních úkonů týkajících se společné věci jsou oprávněni a povinni všichni spoluvlastníci společně a nerozdílně a závazky, které tvoří společné jmění manželů, plní oba manželé společně a nerozdílně. Řešení bude nutné nalézt vždy v rámci konkrétního správního řízení. Při ukládání nákladů řízení, v němž je více účastníků, tak lze rozlišit 2 základní situace.

1) Bude-li se řízení týkat věci (řízení *in rem*), v němž budou účastníci spoluvlastníky této věci, budou se ukládat jedny společné náklady řízení, které se poměrně rozdělí. Jde-li tak o porušení povinnosti při nakládání s movitou nebo nemovitou věcí, uloží správní orgán náhradu nákladů všem těmto účastníkům společně. Akty *in rem* se týkají adresáta v podstatě kvůli jeho vztahu k určité věci (např. nemovitosti či zařízení), a to pokud jsou pro vydání rozhodnutí relevantní výlučně vlastnosti této věci, a zavazují i právní nástupce, na něž práva a povinnosti z těchto aktů přecházejí. Povahu aktu *in rem* mají např. územní rozhodnutí, stavební povolení či kolaudační rozhodnutí.

2) Bude-li se řízení týkat jednotlivých osob (řízení *ad personam*), resp. bude-li možné řízení vést samostatně vůči každé z těchto osob, náklady řízení se ve společném řízení budou ukládat každé z těchto osob. Akty *ad personam* řeší osobní poměry adresátů, jimž jsou určeny, a zavazují pouze v nich jmenovitě uvedené osoby. Povahu aktu *ad personam* má např. rozhodnutí o udělení státního občanství. V případě ukládání náhrady nákladů řízení více účastníkům bude možné uplatnit poslední větu ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu; v případech hodných zvláštního zřetele lze výši paušální částky na požádání snížit, a to z důvodu, aby částka úhrady nákladů řízení nebyla neúměrně vysoká oproti v řízení uložené pokutě.

Co se týče například porušení povinnosti uvedené v § 31 odst. 6 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), na jejímž základě se ukládá povinnost podle § 51 odst. 1 zákona o lesích, podle našeho názoru se, v případě, že je les ve společném jmění manželů či v bezpodílovém vlastnictví více osob, jedná o řízení *in rem*, v němž se uloží jedny společné náklady řízení, jelikož podle tohoto ustanovení je vlastník lesa povinen obnovovat lesní porosty stanovištně vhodnými dřevinami; jedná se tedy o řízení, které se týká konkrétní věci, resp. výkonu práva k této věci.